

Länsnytt nr 1, februari 2020

Information från Länsstyrelsen i Västmanlands län

Första delen av Totalförsvarsövning 2020 är i mål för Västmanland

Nu är den första delen av den största totalförsvarsövningen på 30 år, Totalförsvarsövning 2020, avklarad. Övningen genomfördes i Västmanland från november 2019 till januari 2020 och alla Västmanlands kommuner, Region Västmanland och Länsstyrelsen Västmanland deltog.

Nu tar Länsstyrelsen, tillsammans med myndigheter och utvalda kommuner, steget in i nästa del av totalförsvarsövningen där samverkan över länsgränserna står i fokus. Den här delen av övningen syftar till att klargöra roller, ansvar, tillämpning av regelverk och arbetsformer för samverkan i en fiktiv situation där höjd beredskap råder och Sverige är under väpnat angrepp.

Länsstyrelsen är högsta civila totalförsvarsmyndighet och ska samordna det civila försvaret i länet. Det handlar exempelvis om att verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas på bästa och mest effektiva sätt i händelse av höjd beredskap och krig. Länets övriga aktörer är också viktiga för totalförsvaret. En kommun har geografiskt områdesansvar och ska verka för att samhället ska fungera så likt vardagen som möjligt i händelse av krig. Exempelvis måste skola, vård och omsorg prioriteras.

Del två av totalförsvarsövningen genomförs tillsammans med flera aktörer inom vår militärregion. Sverige är uppdelat i fyra militärregioner: norra, södra, mellersta och västra militärregionen. Västmanland tillhör Mellersta militärregionen tillsammans med Uppsala, Södermanlands, Stockholms, Gävleborgs, Dalarnas och Gotlands län.

Länsstyrelser, myndigheter och utvalda kommuner övar nu tillsammans för att stärka Sveriges totalförsvar och vår motståndskraft. Tillsammans försvarar vi Sverige och varandra!

Kontaktperson: Veronica Gustavsson Lidman
010-224 93 82, veronica.gustavsson.lidman@lansstyrelsen.se

Landshövdingen har ordet: Vatten

Vatten är grunden för allt liv på vår planet. Sjöar, älvar och hav är ovärderliga källor för mänskligheten och andra individer på jorden. Vatten ger oss även tillgång till rekreation och skapar möjligheter till turism. Många av landets sjöar är dricksvattentäkter som försörjer miljontals av människor.

I delar av världen är tillgång till rent vatten en bristvara. Därför uppstår det ofta konflikter på grund av att många vill ha makten över vattnet. I Sverige har vi jämförelsevis gott om vatten även om sinande brunnar kan bli ett problem också här. I Sverige kan konflikterna snarare handla om hur vattnet ska användas.

Det mest grundläggande är att vi behöver vatten för vårt dagliga bruk. Varje person i Sverige använder i genomsnitt cirka 200 liter vatten per dygn. Vi vill också kunna fiska och bada i våra sjöar

och vattendrag och många av oss vill gärna bo nära vatten. Vi tycker också om att vistas i närheten av sjöar och åar i samband med friluftsliv eller när vi besöker vackra kulturmiljöer. Dessutom har Sverige en hållbar energiförsörjningsmix, där vattenkraft utgör en betydande och viktig del.

I enlighet med ett citat från det gällande vattendirektivet är ”vatten ingen vara vilken som helst, utan ett arv som måste skyddas och försvaras”. Därför är det mycket viktigt att vi tillsammans säkrar värdena kopplade till vatten för nuvarande och kommande generationer.

Som vi ser är det många behov som vattendrag ska tillfredsställa. Det handlar också om avvägningen mellan det allmänna intresset och det individuella intresset där strandskyddet är ett klassiskt exempel. Länsstyrelsen har en omfattande verksamhet som täcker över många områden och lever därför med ett ständigt behov av att väga samman olika intressen. Lagstiftningen styr och kräver rättssäkra beslut. Vår målsättning är dock att i möjligaste mån och inom ramen för rättssäkerhet jobba förebyggande, vara lyhörda, skapa möjligheter och genom att väga samman olika intressen finna den bästa lösningen för invånarna och länets aktörer.

I det här numret av Länsnytt finns exempel på hur vi och andra på ett bra sätt lyckats förena olika intressen kring vatten.

Minoo Akhtarzand, Landshövding

Nytt metodstöd i arbetet mot ekonomiskt våld

Ekonomiskt våld i nära relationer är inget nytt fenomen, men det har hittills inte varit så uppmärksammat. Det ekonomiska våldet får dock stora negativa konsekvenser för den våldsutsatta, både medan relationen pågår och efteråt. Våldet kan till exempel ta sig uttryck i att våldsutövaren kontrollerar hur partnern använder pengar, eller förorsakar att partnern blir skuldsatt.

Länsstyrelsen tar fram och utvecklar metod- och kompetensstöd angående våld i nära relationer. Metodstödet om ekonomiskt våld har tagits fram i samverkan mellan Länsstyrelsen Västmanland, Centrum mot våld i nära relationer, Föreningen Kvinnohuset Västerås och Advokatfirman Kornhall. Syftet är både att informera om ekonomiskt våld och att ge stöd till personal som i sin yrkesutövning möter våldsutsatta.

Kontaktperson: Pernilla Börjesson
010-224 92 30, pernila.borjesson@lansstyrelsen.se

Händelserikt år inom EU-projektet LIFE IP Rich Waters

Nu händer det mycket i LIFE IP Rich Waters, det stora EU-projektet för bättre vattenmiljö som leds av Länsstyrelsen i Västmanland. Under året inleds bland annat arbetet med att anlägga tre vattenparker i Västerås, Uppsala och Smedjebacken.

Vattenparker är ett naturligt sätt att rena dagvatten från näringsämnen och föroreningar innan det rinner vidare ut i åar och sjöar. Parkerna skapar även trevliga rekreationsområden för människor och bidrar till nya livsmiljöer för djur, insekter och växter. Till sommaren ska även en bottenvätt finnas på plats i småbåtshamnen i Västerås, som ett sätt att minska användningen av giftiga båtbottnfärger.

I början av februari samlades cirka 70 personer från projektets 35 samarbetsparter i Örebro för att under två dagar utbyta erfarenheter och planera för de kommande åren. Goda exempel på vattenåtgärder, ny kunskap och tätare samverkan mellan myndigheter, kommuner och vattenvårdsförbund ska på sikt leda till bättre vattenmiljö i och omkring Mälaren. Ett viktigt bidrag har till exempel varit att utveckla en metod för att kunna bedöma vilka sjöar som lider av så kallad intern övergödning, det vill säga när själva sjöbotten läcker näringsämnen.

Webbplats: www.richwaters.se

Kontaktperson: David Liderfelt

010–22 49 413, david.liderfelt@lansstyrelsen.se

Är korna rena?

Under januari och februari 2020 pågick ett projekt för att ur ett djurhållarperspektiv studera om kor och kalvar är tillfredställande rena. Projektet var nationellt och alla länsstyrelser har deltagit. Syftet var också att undersöka hur djurskyddshandläggarna gör bedömningen om djuren är tillräckligt rena eller inte.

- Vi som myndigheter har i uppdrag att på olika sätt underlätta för företagarna att göra rätt. För att underlätta för lantbrukare att följa regelverket bör vi därför först ta reda på de bakomliggande orsakerna till att kor ibland är smutsiga, säger Joanna Lindell djurskyddshandläggare på Länsstyrelsen Västmanland.

För det här projektet valdes nötkreatur eftersom det är det lantbruksdjur som länsstyrelserna utför flest kontroller av och som finns representerade i alla län. Den vanligaste bristen som upptäcks på nötkreatur är att de inte är tillräckligt rena, det vill säga att de i varierande grad har fasttorkad gödsel, lera eller liknande i pälsen. Fasttorkad gödsel som bildar tjocka lager kan vara mycket obehaglig för djuren och kan även orsaka brännskador på huden. Resultaten i Västmanland ser bra ut, men den nationella sammanställningen är ännu inte klar.

Kontaktperson: Joanna Lindell

010–224 94 70, joanna.lindell@lansstyrelsen.se

Ny teknik kan komplettera miljömätningar

Tekniken med sensorer för att mäta vattenkvalitet har blivit bättre och billigare. De sensorer som nu finns på marknaden är väl lämpade som komplement till miljöövervakningens regelbundna provtagning. De är robusta och kräver förhållandevis lite tillsyn och underhåll. Det är slutsatsen i en ny rapport från Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och IVL Svenska miljöinstitutet.

Rapporten sammanfattar praktiska erfarenheter av installationer och mätningar med sensorer som har finansierats inom EU-projektet LIFE IP Rich Waters. Dels handlar det om mätningar med sensorer i tre åar som rinner genom jordbruksmark, dels om mätningar i två dagvattenbrunnar i ett industriområde i Västerås.

Sensorerna ger värdefull information som inte kan fås på annat sätt, skriver forskarna i rapporten. De ger till exempel säkrare uppskattningar av hur mycket fosfor som sköljs ut i vattendragen vid olika typer av flöden.

- Vi har hittat fler användningsområden än vi hade förväntat oss, säger Emma Lannergård, doktorand på Institutionen för vatten och miljö på SLU.

Kontaktperson: Jonas Berglind
010–22 49 227, jonas.berglind@lansstyrelsen.se

Fiskvägar är en komplex fråga i stadsmiljön

Många svenska städer har växt fram kring åar och älvar, som har varit viktiga för elförsörjning, transporter och andra verksamheter som drivits av vattenkraft. Dammar och kraftverk utgör därför ofta värdefulla kulturmiljöer som vittnar om stadens historia. Hur kan vi arbeta för att återskapa fria vandringsvägar för fisk i just stadsmiljöer och samtidigt ta hänsyn till andra viktiga samhällsintressen?

EU-projektet LIFE IP Rich Waters arrangerade nyligen ett seminarium för att dela erfarenheter från kommuner som arbetat med stadsnära vandringshinder. Inom LIFE IP Rich Waters har tre faunapassager byggts under 2019, varav en vid Turbinhuset i centrala Västerås. Staffan Jansson, kommunalråd och ordförande i Mälarenergis styrelse, inledde seminariet med att berätta om den politiska processen bakom faunapassagen. Det är viktigt att förstå att det kan vara många känslor inblandade, förklarade han.

- Vattenspegeln finns kvar och många Västeråsare dras till passagen. Den har blivit en tillgång för stadsbilden och har stärkt bilden av Svartån, menade Staffan

Kontaktperson: Jonas Berglind
010–22 49 227, jonas.berglind@lansstyrelsen.se

Hur kan vi använda EU:s fonder?

Vilka fonder kan länets aktörer söka medel ur för att utveckla och förbättra verksamheter för asylsökande, nyanlända och personer som står långt från arbetsmarknaden. Syftet med informationsdagen är att informera och inspirera så att fler ser möjligheterna att utveckla sina verksamheter med hjälp av EU:s struktur- och utvecklingsfonder.

Det är samordningsförbunden Västmanland, Sala kommun, Region Västmanland, Länsstyrelsen Västmanland, Migrationsverket och Svenska ESF-rådet Östra Mellansverige som välkomnar dig till ett informations- och diskussionsmöte om de olika fondmedel som finns att söka. Anmäl dig på Länsstyrelsens webbplats.

Tid: 23 mars 2020, kl. 9.00–13.00, Plats: Aros Congress Center, Västerås

Kontaktperson: Sanela Cerimagic
010–224 92 36, sanela.cerimagic@lansstyrelsen.se

Vill du söka jordbrukarstöd?

Jordbrukarstöd är ett rättighetsstöd som betalas ut till alla som sökt stödet och som uppfyller villkoren. Gör din ansökan i SAM-internet senast 8 april. Information och vilka regler som gäller hittar du på Jordbruksverkets webbplats.

Syftet med jordbrukarstödet är framförallt att bidra till det öppna odlingslandskapet, den biologiska mångfalden och att upprätthålla livsmedelsproduktionen i Sverige. Pengarna till stödet kommer både från EU och nationella satsningar. Det är Länsstyrelsen som står för granskning och uppföljning av ansökningarna som kommit in.

Öppet hus

1–8 april, på vardagarna, kl. 9.30–11.45 och 13.00–15.30 är det öppet hus på Länsstyrelsen i Västerås för dig som ska söka bidrag via SAM Internet. Kom ihåg! Det går enbart att logga in med e-legitimation när du ska göra din SAM-ansökan. Så glöm inte bort att ta med dig din e-legitimation på kort eller i mobilen.

Kontaktperson: Maria Sillén

010–224 94 44, maria.sillen@lansstyrelsen.se

Rennäring och naturvårdsbränning

I början av februari genomfördes ett seminarium på temat naturvårdsbränning och rennäring i Umeå. Arrangör var Länsstyrelsen i Västerbottens län. EU-projektet Life Taiga drivs från Västmanland och seminariet lockade ett 40-tal deltagare från flera samebyar, olika myndigheter och skogsbolag.

Under dagen presenterade bland annat två forskare från Université Paris-Sud sina resultat. Samuel Rotuier har i sin forskning sett att det går att återskapa brandpåverkade marker som en gång varit fulla av renlav. Sarah Cogos har undersökt om det finns någon koppling mellan samiska ortsnamn och skogsbrand. Fokus har legat på det samiska ordet roavve som kan betyda bränt område. Hennes forskning visar att det finns en tydlig koppling.

Niclas Bergius, Länsstyrelsen Västmanland och nationell projektledare för Life Taiga, inledde seminariet med att berätta om projektet och nyttan med naturvårdsbränningar. Projektet startade 2017 och kommer att avslutas i höst.

Kontaktperson: Niclas Bergius

010–224 92 16, niclas.bergius@lansstyrelsen.se

Du har väl koll på Krisinformation.se?

Tillgång till information är oerhört viktig vid en kris eller allvarlig händelse. Om fler får information om hur de ska agera och kan hjälpas åt blir krisen enklare att hantera och avhjälpa.

Krisinformation.se samlar information från myndigheter och andra ansvariga aktörer på ett ställe vid kriser och händelser. Tanken är att medborgarna inte ska behöva veta vilken myndighet, kommun eller länsstyrelse som är ansvarig, utan kan gå till Krisinformation.se för att få en samlad bild.

Redaktionen länkar alltid vidare till ansvariga myndigheter och svarar på frågor från medborgare i

sociala medier. Krisinformation.se ska också stärka enskilda medborgares förutsättningar att fatta medvetna beslut i en kris.

Kontaktperson: Dennis Lindberg

010–224 92 70, dennis.lindberg@lansstyrelsen.se

Nu har Länsstyrelsens Instagramkonto för vilt- och- rovdjursintresserade nästan 600 följare!

Instagramkontot "vilt.och.rovdjur" startades i oktober 2019. På kontot går det att följa det arbete som Länsstyrelsens viltvårdshandläggare utför. Kontot har blivit populärt inte bara i Sverige utan har följare även i Nordamerika. I början av februari konstaterades att 500 personer följer kontot.

Kontaktperson: Daniel Mallwitz

010–224 93 05, daniel.mallwitz@lansstyrelsen.se

Ansvarig utgivare

Ulrica Gradin, Länsråd. Telefon: 010–224 92 19

Redaktör

Erik Bergman, Kommunikationschef, Telefon: 010–224 94 40

Kerstin Alvinge Kommunikatör. Telefon: 010–224 92 06